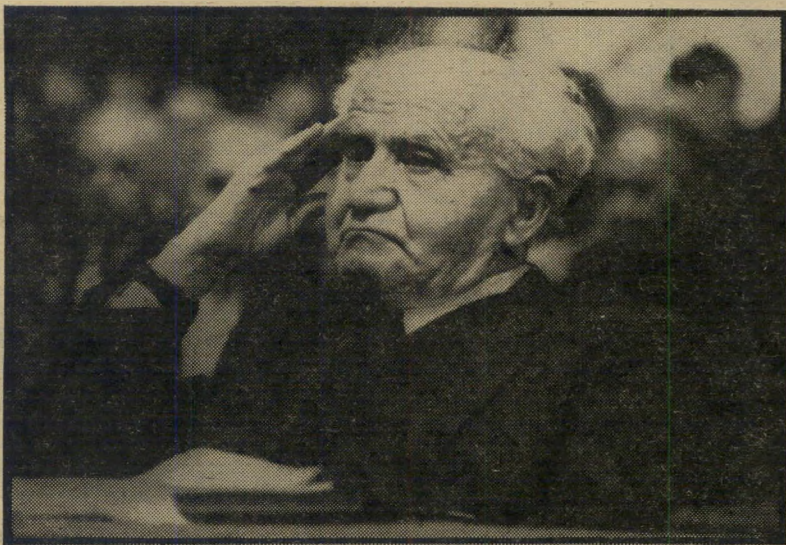

לא צ'רצ'יל ודה'גול. כאשר התפטר מראשות הממשלה בשנת 1963, בגיל 77, חש שהנה הגיע הרגע הגדול, ועליו להתחיל בכתובת הזיכרונות המוגזמת שליווה אותו. הכל היה מוכן. הארכיון הכביר, הומן, שלוות-הנפש.

ואז אירעה הטרגדיה הגדולה: בן גוריון לא היה מסוגל לכתוב.

היו לכך הרבה סיבות מעשיות. כשם שלודוויג ואן-בטהובן איבד את כושרי השמיעה, כן איבד דויד בן-גוריון את כושרי-הזיכרון. הוא שכח פרטים חיוניים. הוא לא זכר את הצופן שבו נכתבו מיס"מכים רבים, מטעמי ביטחון, בתקופת המנדט הבריטי. הוא לא יכול היה לזכור את ההקשר שבו נאמרו ונכתבו דברים רבים. הוא אף התייעץ עם מומחים ועיין בספרים מדעיים על פעולת המוח והזיכרון. לשווא.

בגבור ייאשו מול המשמיה הבלתי-אפשרית, הביא אליו בן-גוריון היסטוריון צעיר, זאב צחור, כיום אסיסטנט להיסטוריה של עם ישראל באוניברסיטת בן-גוריון בבאר-שבע. במשך שלוש שנים, עד מותו של בן-גוריון, ניסה צחור לעזור לו במלאכה ולהמריצו. לשווא. בן-גוריון

דויד בן-גוריון
גלויה לנערה, בלי שם ובלי תאריך

לא כתב את זיכרונותיו. במקום ספרי זיכרונות, יצאו מתחת ידיו ספרים משעי-מים, שלא היו אלא אוספי מיסמכים ישנים.

במאמר מרתק בריבעון קשת, ניסה צחור (32) להסביר את הטרגדיה הסופית הזאת של המנהיג הקשיש. אך גם הוא לא היה מסוגל לשים את אצבעו על הסיבה האמיתית: בן-גוריון פשוט לא היה סופר. הוא עצמו חש שכתובתו דלה ואפורה לעומת גדול המעשה של חייו הסוערים. איבוד-הזיכרון היה, מן הסתם, רק תירוץ, או תופעה פסיכוסומאטית.

וינסטון צ'רצ'יל היה סופר מחונן. חייו שימשו לו רק כחומר-גלם ליצירה המרהיבה של זיכרונותיו. שארל דה-גול היה הוגה-דיעות, בעל סיגנון קלאסי מלוטש. בן-גוריון רצה להתחרות בהם, ולא יכול. לכן עמד במשך עשר שנים רצופות חסר-אונים מול הר ניירותיו — ובסוף נפטר מבלי שהוציא מתחת ידיו אף יצירה אחת שתטיל, ממבט של חוכמה-לאחר-מעשה, אור חדש של מיעל-חייו.

שור הצבוע. אולם לזאב צחור עצמו יש הרבה מה לספר על שנותיו המתסכלות במחיצת בן-גוריון הבלתי-זוכר. למשל: בשנת 1934 נפגש בן-גוריון עם יריבו, זאב ז'בוטינסקי, אחרי שנה של מילחמת-אחים בגלל פרשת רצח ארלוזורוב. בן-גוריון התם עימו הסכם שביתת-נשק — אך מפא"י בארץ ובעולם דחתה את ההסכם בנעם. לשווא לחם בן-גוריון על דעתו. עמיתו וחברו גינו את מעשהו.

באותה שנה נפגש בפאריס עם זלמן רובשוב (לאחר מכן שור). שור הביע את תמיכתו בהסכם, אך בן-גוריון רשם ב"יומנו, בנימה של ליגלוג: „זלמן הסכים (המשך בעמוד 36)

(המשך בעמוד 31)

קורא הישראלי, אין ספק כי מרגשים ביותר, לטובה או לרעה, שיריהם של המשוררים הערביים הישראליים, שהפכו דוברי העם הפלסטיני. כותב סמיח אל-קאסם, צעיר דרווי מן הגליל: „הטמנת פיצצת-זמן מתחתיו של כדור הארץ. / אחרי כן התחרטתי / וניחתי נקיפת-מצפון. / ממש בשנייה האחרונה עוד עצרתי מחוג החורבן. / הרי אמי לא מרשה מין הומור שכזה! ... אלי, / אלי, / למה שבקתני?"

ושוב: „לא, אינני סתם עדר-אייח באקראי. / שבימי אימ-אבטלה / אפשר לקנותו שחזור היכיר או לכו-החלה. / יריד גוכי לציפור מבוהלת / ולפרח נרקב לו בשתן גיסות-חיילים ובשמני שריוניות. / ואני גם רועה להקת שבולים מורעלות בתרסיס מסוקים. / ואף זאת אני: / רופא-מישפחה שבניה חשים מחורשים קלילים — / כאבראש וכוויות מנאפאלם / ואני המישפחה..."

ומוסיף עיצאם אל-עבאסי: „אנוכי הר מיורה, ששפע אורי-חכמה / מעיינו לא חרב, מאורו לא כבה: / בערסל הזמנים התנמנו הזדקד נשכה. / אך צדקנו הואר

20% הנחה לחיילים בשירות פעיל

לשם קבלת פרטים מלאים מלא את התלוש הרציני ושלה בהקדם אל המודר ליעוץ מקצועי ת.ד. 33314 תל-אביב.

מעוניין בקורס שם כמות

26.2.57

אנגלית ושפות אחרות

1. אנגלית למתחילים
2. אנגלית למתקדמים
3. אנגלית כולל
4. אנגלית למשתלמים
5. אנגלית לבחינות בגרות
6. אנגלית בתקליט
7. קורס פונדנציה מסחרית באנגלית
8. צרפתית למתחילים
9. ערבית מדוברת
10. ערבית ספרותית
11. גרמנית למתחילים
12. ערבית - שיפור הסגנון
13. עברית - שיפור הלשון וההבעה
14. כתיב עברי
15. עברית למתחילים
16. עברית למתקדמים
17. עברית למשתלמים

טכנאות

1. שרטוט טכני
2. טכנאות מכונות
3. טכנאות רדיו
4. טכנאות בנין
5. טכנאות חשמל
6. חשמלאי מוסמך

נהלה חשבונות ומדעי המסחר

1. הנהיח למתחילים
2. קורס כללי בהנהיח
3. חש"ב בונאות למתקדם
4. הנהיח סוג 1
5. הנהיח סוג 2
6. הנהיח סוג 3
7. מנהלי חשבונות מודפלים
8. ראית-חשבוני
9. תמחיר
10. ארגון וניהול עסקים
11. קורס פונדנציה מסחרית בעברית
12. פקידות ומזכירות כללית
13. מסחר פיננסי והמשק
14. תורת הכלכלה

המכונים הבריטיים

THE BRITISH INSTITUTE

115 קורסים לבחירתך

125,000 בוגרים

37 שנות נסיון

משרדי ייעוץ והרשמה: תל-אביב: המודר ליעוץ מקצועי שד' רומעני' 93 פ.ל. 624162

חיפה: נורדאו 30 מ.ל. 667040

ירושלים: ההסתדרות 22 מ.ל. 224769

שעות הרשמה: 8:00 - 20:00 ללא הפסקה

* לחיילים משוחררים ע"פ החוק - לימודים חינם.

ההרשמה בהתאם לחוק חיילים משוחררים עומדת לפוג במרץ. הירשם עכשיו! לפרטים פנה למשרדי היעוץ וההרשמה

אלפי עקרות-בית כבר יודעות שלהכין ארוחה לפי

ספר הבישול של בורדה

זה קל ונוח — ממש תענוג

בספר 300 מתכונים מובחרים וערכם הקלורי של כל מתכון עדיין במחיר של — 35 ל"י בחנויות הספרים.

תן טרמפ לחייל